

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Факультет економіки, управління та інженерії

Кафедра фінансів

МАГІСТЕРСЬКА ДИПЛОМНА РОБОТА

на тему:

«Пріоритети ринку страхування життя в Україні»

Виконав

студент II курсу
групи ФБСС-2м
освітнього рівня «Магістр»
спеціальності 072
«Фінанси, банківська справа
та страхування»

_____ Лакатош Сергій Сергійович

Науковий керівник

д.е.н., професор

_____ Братюк Віра Петрівна

Робота допускається до захисту:

Зав. кафедри фінансів

д.е.н., професор

_____ Черничко Т.В.

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ В УКРАЇНІ	6
1.1. Сутність страхування життя: значення, функції, ризики	6
1.2. Етапи становлення та розвитку страхового ринку України	15
1.3. Державне регулювання страхової діяльності	24
Висновки до розділу 1	
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ	30
2.1. Аналіз сучасного стану ринку страхування життя в структурі страхового ринку України	30
2.2. Динаміка ринку страхування життя в Україні 2016-2018 рр.	39
2.3. Оцінка діяльності страхової компанії ПрАТ «ПРОВІДНА» щодо надання послуг зі страхування життя	48
Висновки до розділу 2	
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ В УКРАЇНІ	57
3.1. Проблеми розвитку страхового ринку України	57
3.2. Пріоритети розвитку ринку страхування життя	63
3.3. Зарубіжний досвід розвитку ринку страхування життя як чинник впливу на Українські реалії	72
Висновки до розділу 3	
ВИСНОВКИ	81
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	83
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Зміни, які відбуваються на сьогодні в країні – економічні, політичні та соціальні перетворення, говорять нам про необхідність розвитку ринку страхових послуг та збільшення уваги до можливості страхового захисту населення. В першу чергу важливих змін та механізмів впливу потребує накопичувальне страхування, тому як динаміка саме цього виду страхових відносин значним чином впливає на добробут населення та насамперед соціально-економічну стабільність суспільства. Щодо ринку страхування життя, то він, в свою чергу, потребує виявлення чинників, які гальмують його розвиток, та необхідність знаходження шляхів їх подолання. Наразі, ринок страхування життя повинен бути пріоритетним для державної регуляторної політики, оскільки саме ринок страхування життя може забезпечити велику кількість довгострокових інвестицій в національну економіку, і який, з достатнім рівнем розвитку, виступить одним із основних складових у соціальному захисті населення. Але, незважаючи на великий потенціал ринку страхування життя в Україні, його частка вже багато років залишається мізерною. Все це дозволяє стверджувати про **актуальність дослідження** пріоритетів розвитку ринку страхування життя в Україні.

До того ж, різностороння проблематика страхування життя вже багато років являється предметом багатьох дискусій та наукового аналізу. Зокрема, постає необхідність в детальнішому дослідженні питання пріоритетності розвитку на теренах України, що й визначило вибір теми, мети, завдань та структури дослідження.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблема пріоритетів ринку страхування життя висвітлена в працях багатьох науковців, зокрема: Залетов О.М. [18], Орлова О.В. [29], Мних М.В. [26], Базилевич В.Д. [9], Фарат О.І. [41], Пікус Р.В. [33] та інші.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Магістерська дипломна робота виконана у межах планової тематики та науково-дослідницької діяльності кафедри «Фінансів» Мукачівського

Державного Університету, в рамках теми «Моделювання, прогнозування та інформаційно-аналітичне забезпечення фінансового регулювання структурних зрушень в економіці України» (Державний реєстраційний номер – 0113U008235).

Метою магістерської дипломної роботи є оцінка стану ринку страхування життя як складової частини всього страхового ринку, а також пошук шляхів його вдосконалення.

Для реалізації поставлено мети нам необхідно розв'язати такі **завдання:**

- розкрити суть страхування життя, його значення, функції, визначити етапи становлення та розвитку цього ринку, а також виокремити стан державного регулювання на сьогодні;

- здійснити комплексний аналіз сучасного стану страхування життя як в структурі страхового ринку, так і на прикладі окремої страхової компанії;

- розглянути основні проблеми розвитку ринку страхування життя та визначити пріоритети в подальшому його розвитку.

Об'єктом дослідження є ринок страхування життя в Україні в умовах макроекономічної нестабільності.

Предмет дослідження - сукупність економічних відносин, які дають змогу виявити пріоритети в подальшому розвитку ринку страхування життя.

Методи дослідження. Теоретико-методологічною основою магістерської дипломної роботи є фундаментальні положення економічної теорії, теорії фінансів і теорії страхування. Під час виконання роботи були використані діалектичний та абстрактно-логічний методи, методи графічного аналізу, методи системного підходу, порівняння, синтезу, спостереження, аналізу, дедукції, індукції, та ін.

Інформаційну та фактологічну базу наукового дослідження склали закони України; укази Президента України; нормативні акти Кабінету Міністрів України; офіційні дані Державної Комісії з регулювання ризиків

фінансових послуг України, Державної служби фінансового моніторингу України; Державного комітету статистики України; Ліги страхових організацій; статистичні звіти наукових видань, наукові публікації вітчизняних та закордонних досліджень з механізму страхування життя.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у комплексному дослідженні сутнісно-теоретичних засад страхування життя, оцінці конкурентного середовища ринку та пошук пріоритетних напрямків його вдосконалення.

Практичне значення одержаних результатів полягає у науковій обґрунтованості та прикладній спрямованості теоретичних положень, підходів і рекомендацій, викладених у роботі, використання яких допоможе зрозуміти напрямок, в якому потрібно розвивати ринок страхування життя.

Апробація результатів. Результати дослідження опубліковані в науковій статті у Електронному журналі «Наука майбутнього» на тему «Пріоритети ринку страхування життя та передумови його розвитку в Україні», випуск 2(4) 2019 року, 166-172 ст.

Структура роботи. Магістерська дипломна робота складається з вступу, 3 розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків, та викладено на 102 сторінках друкованого тексту.

ВИСНОВКИ

Страхування життя являє собою довгострокове накопичувальне страхування, яке захищає майнові інтереси страхувальника на випадок його смерті або дожиття до закінчення дії договору, або, за деяких умов, на випадок втрати працездатності. Потреба людей у цьому виді страхування зумовлена ймовірністю багатьох ризиків життя. Хоча страхування життя і має економічну природу, наприклад сприяє залученню в економіку країни довгострокових інвестиції, проте вона набуває соціального характеру, тому що виконує функції, які спрямовані на забезпечення добробуту та захисту населення.

Основою страхування життя є наступні ознаки: всі угоди з цього виду страхування укладаються на довгостроковий період; ймовірність настання страхового випадку прямо пропорційно зростанню віку страхувальника; страхування життя дозволяє не тільки покрити ризики, але й нагромаджувати кошти, які потім стають джерелом фінансування довгострокових інвестицій; одним із найпоширеніших видів страхового покриття є фіксована сума; вартість здоров'я або життя страхувальника неможливо оцінити грошима, тому страхова сума визначається зі згоди страховика з клієнтом.

Проведене дослідження надає можливість стверджувати, що сучасний стан розвитку українського ринку страхування життя є незадовільним – він не відповідає країні з ринковою економікою. Неймовірно мала частка страхових премій зі страхування життя у ВВП (у 2018 р. – 0,12%) говорить нам про те, що цей сектор страхування невиконує покладених на нього функцій. Відмінними рисами його сучасного стану є поступове зменшення кількості страхових компаній та повної монополізації ринку, високий рівень страхувальників які являються фізичними особами (до 90%), значна частка «банківського» страхування (позичальники споживчих кредитів яких застрахували), швидке зростання обсягу викупних сум.

Одночасно з цим, не можна не згадати позитивні кроки, які зробив уряд України на шляху до удосконалення системи страхування життя, яка на сьогоднішній день взмозі захистити права та інтереси всіх учасників страхових відносин. Впродовж досліджуваних 2016-2019 рр. позитивною є динаміка обсягів страхових виплат та надходжень, їх частки у загальному обсязі страхових премій та виплат по страховому ринку взагалі, також не потрібно забувати зростання рівня страхових виплат, кількості застрахованих осіб та укладених договорів.

Результати дослідження діяльності страховиків, які надають послуги зі страхування життя, показують, що на сьогодні ринок цілком залежить від рівня ділової активності та макроекономічної стабільності в державі. Було виявлено ряд недоліків, що не дають змоги ефективно розвиватися ринку

страхування життя, а тому постає необхідність в комплексному їх усуненню. Основними проблемами низького рівня розвитку страхування життя є: невеликий рівень доходів громадян, погано розвинена страхова культура, нестабільне податкове законодавство, низький рівень капіталізації страховиків.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>